

Podstawowe dane o Wałbrzychu

I - Wałbrzych - lokalizacja

Wałbrzych położony jest w południowo-zachodniej Polsce w centralnej części Sudetów Środkowych, w województwie dolnośląskim w pobliżu granic z Czechami i Niemcami. Miasto leży na wysokości 450 - 500 m n.p.m. w malowniczej kotlinie, nad którą rozciągają się lesiste pasma Gór Wałbrzyskich. Wałbrzych ma status gminy miejskiej, granice administracyjne obejmują obszar 85 km², który zamieszkały jest przez około 125.000 mieszkańców.

Wałbrzych posiada bardzo korzystne położenie komunikacyjne, leży w pobliżu skrzyżowania autostrad – A4 /40 km/ i planowanej A3 /29 km/. Przez Wałbrzych przebiega droga krajowa nr 35 prowadząca z Wrocławia do przejścia granicznego z Czechami w Golińsku.

Odległości od przejść granicznych:

Kudowa Słone - 90 km, Golińsk/Mezimesti - 17 km, Lubawka - 29 km, Zgorzelec - 120 km,

Odległości od stolic europejskich:

Warszawa - 420 km, Praga - 200 km, Wiedeń – 434, Berlin - 449 km,

Odległości od lotnisk:

Wrocław - Międzynarodowy port Lotniczy - 78 km,

Świebodzice – lądowisko dyspozycyjne dla awionetek - 10 km,

Bezpośrednie połączenia kolejowe:

Warszawa, Wrocław, Kraków, Lublin, Gdańsk, Katowice, Łódź, Opole

II - Wałbrzych w statystyce

Powierzchnia Gminy: 85 km²

w tym:

- tereny przemysłowe – 7%
- drogi – 7%
- tereny mieszkaniowe i inne tereny zabudowane – 13%
- użytki rolne i leśne – 66%
- tereny wypoczynkowe – 1,7%
- pozostałe tereny – 5,3%

Tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:

- obowiązującymi – 10,0 %
- w trakcie opracowania – 3,5 %

Liczba mieszkańców: 124.988 (stan na 31.12.2006 roku) w tym mężczyźni: 58.930

- w wieku przedprodukcyjnym – 20.004 mieszkańców
- w wieku produkcyjnym – 81.863 mieszkańców
- wieku poprodukcyjnym – 23.121 mieszkańców

Stopa bezrobocia dla powiatu wałbrzyskiego: 18,3 % (stan na koniec lipca 2007 r.)

III – Atuty Gminy

- Położenie geograficzne i dostępność komunikacyjna
- Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna
- Krajowe i lokalne ulgi dla inwestorów
- Dostępność siły roboczej
- Rozwijające się szkolnictwo wyższe
- Walory turystyczne miasta i okolic
- Rozwinięta infrastruktura techniczna

Wizja rozwoju miasta

Wizja rozwoju miasta określona została w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Wałbrzycha do roku 2013, w której założono, że **Wałbrzych będzie miastem o pozytywnym, powszechnie znanym wizerunku nowoczesnej miejscowości, pełniącym istotną rolę w regionie i w kraju. Miastem zapewniającym swoim mieszkańcom, a także turystom i inwestorom optymalne warunki życia, rozwoju, pracy i wypoczynku**, poprzez:

- nowoczesny system edukacji na wszystkich poziomach kształcenia,
- rozwiązania wspierające ludzi aktywnych, a także dające duże możliwości podnoszenia wiedzy i kwalifikacji,
- przyjazny klimat i odpowiednie warunki prowadzenia działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnego przemysłu oraz usług,
- duże możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu,
- wysoki poziom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego,
- sprawną i przyjazną administrację publiczną,
- zadbane i czyste środowisko przyrodnicze.

Zestawienie programów uchwalonych przez Radę Miejską Wałbrzycha, prowadzących do realizacji celów określonych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju:

- Zintegrowany Plan Rozwoju Transportu Publicznego na lata 2005 – 2013,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2005 – 2007 (z prognozą na lata 2008 – 2011),
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2004 – 2008,
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Wałbrzych na lata 2004 – 2008,

- Program Ochrony Środowiska dla miasta Wałbrzycha na lata 2004– 2007 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015,
- Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Wałbrzycha na lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015,
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2004 – 2006 i następne,
- Plan Rozwoju Lokalnego Wałbrzycha na lata 2004-2006 i następne,
- Strategia rozwoju kultury dla Wałbrzycha na lata 2006 – 2013,
- Strategia rozwoju edukacji w Gminie Wałbrzych na lata 2006 – 2013.

IV - Gospodarka

Jednym z głównych kierunków rozwoju, określonych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Wałbrzycha do roku 2013 jest tworzenie przyjaznego klimatu i odpowiednich warunków prowadzenia działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnego przemysłu oraz usług.

Ważnym elementem realizacji tego celu jest wspieranie pozyskiwania inwestycji o charakterze produkcyjno – usługowym, które w Wałbrzychu w większości lokują się na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Invest Park. WSSE „Invest Park” Sp. z o.o. powstała w 1997 roku i należy do najlepiej rozwijających się w kraju. Od początku działalności współpracuje na zasadach partnerskich z Gminą Wałbrzych w zakresie budowy infrastruktury technicznej na terenie strefy, jak i innych działań prowadzących do pozyskania inwestorów.

Podstrefa Wałbrzych WSSE „INVEST-PARK” zajmuje obszar 203,4 ha. Położona jest na obrzeżach północnej części miasta, w odległości 1 km od drogi krajowej Nr 35, w bezpośrednim sąsiedztwie stacji kolejowej, 40 km od autostrady A4. Do zagospodarowania inwestycyjnego pozostaje obszar ok. 76 ha.

W podstrefie wałbrzyskiej zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej posiada 16 firm, a przedsiębiorstwa działające na obszarze podstrefy zatrudniają łącznie ponad 7.200 osób (stan na koniec czerwca 2007 roku).

Inwestorzy w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, podstrefa Wałbrzych:

- TAKATA PETRI Sp. z o.o.
- QUIN POLSKA Sp. z o.o.
- TRELLEBORG AUTOMOTIVE POLAND Sp. z o.o.
- FOLSTOP EXPORT – IMPORT
- AGC SILESIA Sp. z o.o.
- CERSANIT III S.A.
- MIGAPOL Sp. z o.o.
- TOYOTA MOTOR MANUFACTURING POLAND Sp. z o.o.
- FAURECIA WAŁBRZYCH Sp. z o.o.
- NSK STEERING SYSTEMS EUROPE POLSKA Sp. z o.o.
- POLAND SMELTING TECHNOLOGIES „POLST” Sp. z o.o.
- KRATER Sp. z o.o.
- TOYOTA TSUSHO EUROPE Sp. z o.o.

- BIURO HANDLOWE OPALEX Sp. z o.o.
- POLAND INVESTMENTS 7 Sp. z o.o.
- TOYOTA EUROPE ENGINEERING & MAINTENANCE NV/SA Oddział w Polsce

Przemysł wałbrzyski funkcjonujący poza strefą reprezentowany jest głównie przez branżę ceramiczną, szklarską, włókienniczą, odzieżową, materiałów budowlanych, chemiczną, metalową, elektroniczną, motoryzacyjną i spożywczą. Najważniejsze firmy z tych branż to:

- FABRYKA PORCELANY "KRZYSZTOF" S.A.
- FABRYKA PORCELANY "WAŁBRZYCH" S.A.
- WAŁBRZYSKIE ZAKŁADY KOKSOWNICZE „VICTORIA” S.A.
- ENITRA SP. Z O.O.
- FABRYKA WKŁADÓW ODZIEŻOWYCH „CAMELA” S.A.
- RONAL POLSKA S.A.
- WAMAG S.A
- LEGIPOL SP. Z O.O.

Wałbrzych posiada wiele terenów i obiektów nadających się do wykorzystania na cele produkcyjne, handlowe, usługowe, gastronomiczne, turystyczno-rekreacyjne i mieszkaniowe. Trwają prace nad uruchomieniem Strefy Aktywności Gospodarczej w dzielnicy Poniatów z myślą o małych i średnich firmach.

Inwestorom, którzy wybiorą Wałbrzych na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej pomoc świadczą wyspecjalizowane instytucje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości, należą do nich:

- Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego, w ramach której funkcjonują Punkt Konsultacyjny dla małych i średnich przedsiębiorstw i Ośrodek Euro-Info Center,
- Fundusz Regionu Wałbrzyskiego,
- Fundacja Wałbrzych 2000.

Gmina Wałbrzych wspiera działalność małych i średnich, lokalnych przedsiębiorstw, na których w zasadniczej części opiera się rozwój gospodarczy miasta. Najważniejsze inicjatywy skierowane do przedsiębiorców to:

- PAKIET PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - instrumenty wsparcia przedsiębiorczości lokalnej, które zostały wprowadzone w 2004 r. i są ciągle udoskonalane, aktualizowane i dostosowywane do potrzeb przedsiębiorców oraz obowiązującego ustawodawstwa. Pakiet ten to zbiór uchwał i zarządzeń ustalających preferencyjne stawki podatków, opłat lokalnych, a także zwolnienia z podatku od nieruchomości, czy preferencyjne stawki czynszu w lokalach dzierżawionych od Gminy. Pakiet ten bezpośrednio poprawia warunki prowadzenia działalności gospodarczej w naszym mieście, bez względu na jej skalę i formę prawną, ale głównym jego celem jest pomoc mikro, małym i średnim przedsiębiorcom.
- prowadzenie przy Urzędzie Miejskim Punktu Obsługi Przedsiębiorcy, gdzie firmy mają możliwość korzystania z informacji na temat dostępnych na rynku środków, przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości,
- opracowanie dla potencjalnych inwestorów Oferty Inwestycyjnej, zawierającej zbiór najważniejszych informacji o nieruchomościach gruntowych i zabudowanych, przeznaczonych na przedsięwzięcia gospodarcze,

- działalność przy Urzędzie Miejskim Agencji Lokalnej Funduszu Poręczeń Kredytowych, zadaniem której jest udzielanie informacji nt. możliwości uzyskania poręczeń kredytowych na rozwój i bieżącą działalność gospodarczą oraz opiniowanie wniosków o poręczenie kredytu,
- działania prowadzące do utworzenia Strefy Aktywizacji Gospodarczej Obszaru Poniatowa.

V - Infrastruktura Techniczna

Energia ciepła

Głównym dostawcą energii ciepłej w Wałbrzychu jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., które posiada następującą infrastrukturę ciepłowniczą, działająca na terenie miasta:

- ***Ciepłownie centralne:***
Ciepłownia węglowa C-3, o mocy 98,14 MW, wyposażona w Instalację Odsiarczania Spalin.
Ciepłownia gazowa C-1 o mocy 15,2 MW.
- ***Kotłownie lokalne***
PEC S.A. eksploatuje na terenie Wałbrzycha 36 kotłowni lokalnych o łącznej mocy 6,854 MW. Wszystkie kotłownie lokalne są zasilane gazem.
- ***Sieć ciepłownicza***
Długość sieci ciepłowniczej to ok. 49 km, w tym 33,8 km eksploatowane jest przez PEC S.A. Sieć poddawana jest ciągłej modernizacji.

Dostawa gazu

Siecią gazową na terenie miasta zarządza Zakład Gazowniczy Wałbrzych.

- Długość sieci to 283,2 km,
- Zasilanie w gaz odbywa się siecią niskoprężną i średnioprężną,
- Istnieje 24 stacji redukcyjno – pomiarowych II stopnia i 3 stacje I stopnia.

Energia elektryczna

Przesyłanie oraz dystrybucja energii elektrycznej na obszarze miasta Wałbrzycha jest przedmiotem działalności EnergiaPro Koncern Energetyczny S.A. o/Wałbrzych. Odbiorcy na terenie miasta Wałbrzycha zasilani są w energię elektryczną napowietrznymi liniami wysokiego napięcia 110 kV, przyłączonymi do Głównych Punktów Zasilania (GPZ). Z GPZ-ów wyprowadzone są linie średniego napięcia 10 kV i 20 kV, które zasilają miejskie stacje transformatorowe. Do tych stacji przyłączone są linie niskiego napięcia.

Zaopatrzenie w wodę

Wałbrzych zaopatrywany jest w wodę głównie z ujęć wód podziemnych oraz ujęcia wód powierzchniowych na rzece Bóbr, zlokalizowanych w rejonie Marciszowa w powiecie kamiennogórskim. Istotne znaczenie dla zaopatrzenia miasta w wodę mają również ujęcia wód podziemnych usytuowane w rejonie Gorzeszowa (Gmina Wiejska Kamienna Góra) oraz Unisławia Śląskiego (Gmina Mieroszów). Niewielkie ujęcia wód podziemnych znajdują się w Czarnym Borze, Wałbrzychu - Rusinowej oraz na stoku Góry Chełmiec (Gmina Szczawno Zdrój);

- Długość sieci wodociągowej rozdzielczej na koniec 2006 roku wynosiła 213,0 km;
- Stopień dostępności do sieci wodociągowej wynosi ok. 99%;
- Zużycie wody (woda dostarczona odbiorcom) w 2006 roku wyniosło 5,41 mln mł;
- Dobowa zdolność produkcyjna urządzeń wodociągowych wynosi 81000 mł/d.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Wałbrzych obsługują dwie oczyszczalnie ścieków: „Ciernie” w Świebodzicach i „Dzieńmorowice” we wsi Dzieńmorowice (Gm. Walim), o łącznej przepustowości 40800 mł/d.

- Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 151,3 km;
- Obecny stopień skanalizowania miasta ocenia się na 77%.

Eksploatacją sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenie Wałbrzycha zajmuje się Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Spółka ta została powołana przez Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji, w skład którego wchodzi 11 gmin, w tym Gmina Wałbrzych.

Kanalizacja deszczowa

Kanalizacja deszczowa w Wałbrzychu eksploatowana jest przez Zarząd Dróg i Komunikacji

- Długość sieci – ok. 163 km, na której usytuowano ok. 6100 wpustów ulicznych,
- Ok. 70% sieci wybudowana jest przed 1945 rokiem.

Składowisko odpadów

- Składowisko odpadów komunalnych przy ul. Beethovena,
- Składowisko odpadów przemysłowych, z możliwością składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest przy ul. Górniczej,
- Gruzowisko miejskie przy ul. Świdnickiej – w rekultywacji.

Transport

Usługi przewozowe w zakresie przewozu osób na terenie miasta świadczy Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o oraz przewoźnicy prywatni prowadzący przewozy w obrębie miasta i na liniach łączących Wałbrzych z pobliskimi miejscowościami.

Komunikacja pozamiejska i transport obsługiwany jest przez PKS, PKP oraz prywatnych przewoźników.

Gminne inwestycje infrastrukturalne

Gmina Wałbrzych realizuje inwestycje infrastrukturalne z myślą o mieszkańcach, a także w celu poprawy warunków inwestowania na terenie miasta. Do realizacji inwestycji wykorzystywane są środki pochodzące z programów Unii Europejskiej oraz dotacje z zewnętrznych krajowych źródeł finansowania.

Główne inwestycje infrastrukturalne realizowane na terenie Wałbrzycha w 2007 roku:

- remont wiaduktów przy ulicy Uczniowskiej,
- remont ulic: Słowackiego, Malczewskiego, Blankowej oraz remont oświetlenia ulicznego ciągów pieszych i zieleni przydrożnej na ulicy Głównej,
- zakończenie rekultywacji technicznej wysypiska przy ulicy Stacyjnej,
- kontynuacja remontu i adaptacji na mieszkania socjalne budynku przy ulicy Puszkina 15,
- likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych – budowa windy przy Ratuszu,
- termomodernizacja budynków pięciu szkół i budowa sali gimnastycznej,
- kontynuacja budowy sieci kanalizacji sanitarnej dofinansowanej z funduszu ISPA,
- budowa uzbrojenia i systemu melioracyjnego na osiedlu Kolonia Trzech Róż,
- modernizacja i rozbudowa hali sportowej przy ul. Chopina,
- budowa uzbrojenia dodatkowego w ramach budowy kanalizacji sanitarnej dofinansowanej z ISPA, realizowana przez WZWiK na obszarze Poniatowa, Konradowa oraz Lubiechowa,
- uzbrojenie infrastrukturalne Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – drogi wraz z kanalizacją deszczową, chodnikami i oświetleniem ulicznym.

VI – Oświata i Kultura

Na terenie Wałbrzycha funkcjonują szkoły podstawowe, gimnazjalne oraz szkoły ponadgimnazjalne.

Wałbrzych, jako lokalne centrum edukacyjne oferuje możliwość zdobycia wykształcenia na poziomie wyższym na następujących uczelniach:

- Filia Politechniki Wrocławskiej w Wałbrzychu,
- Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze, Studia w Wałbrzychu,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu,
- Wałbrzyska Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości,

Wałbrzych pełni funkcję głównego ośrodka kulturalnego powiatu wałbrzyskiego. W mieście mają swoją siedzibę:

- Teatr Dramatyczny im. J. Szaniawskiego,
- Teatr Lalki i Aktora,
- Filharmonia Sudecka,
- Muzeum oraz jego oddział Muzeum Przemysłu i Techniki,
- Wałbrzyski Ośrodek Kultury,
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna „Biblioteka Pod Atlantami”,
- Wałbrzyska Galeria Sztuki BWA “Zamek Książ”,
- „Galeria Pod Atlantami”,
- Galeria „Civitas Christiana”.

VII - Historia

Historyczne początki miasta sięgają XII wieku. Prawa miejskie uzyskał Wałbrzych w XV wieku. Po wygaśnięciu rodu Piastów Wałbrzych był własnością niemieckich rodów rycerskich początkowo Schaffgotsch'ów następnie Czettritz'ów i Hochberg'ów. Pierwsze wzmianki o górnictwie węglowym pochodzą z 1536 roku. Ośrodkiem przemysłowym Wałbrzych stał się dopiero w XIX wieku. Po upadku tkactwa lnianego górnictwo stało się gałęzią dominującą w Wałbrzychu, w tym czasie narodził się też przemysł ceramiczny i szklarski.

Najciekawsze ślady przeszłości pozostałe do dziś to:

- Zamek Książ, trzeci co do wielkości zamek w Polsce, otoczony pięknym parkiem utrzymanym w stylu angielskim, dziś stanowi urzekający konglomerat wielu stylów architektonicznych; imponująca bryła zamku posiada ponad 400 pomieszczeń w tym reprezentacyjne sale, którym przywrócono dawny blask, salony wystawowe, sale konferencyjne oraz wygodne wnętrza hotelowo-gastronomiczne,
- Państwowe Stado Ogierów „Książ”,
- Staromiejski Rynek,
- Palmiarnia Lubiechów,
- dawny pałac rodu Czettritz'ów zbudowany w latach 1604-1628,
- były pałac kupiecki rodziny Albertich, zbudowany w 1801 r. w stylu klasycystycznym, obecnie siedziba Muzeum eksponującego bogate zbiory z zakresu geologii, górnictwa, ceramiki i historii miasta,
- Muzeum Przemysłu i Techniki ulokowane w obiektach byłej kopalni prezentujące górnictwo i historię miasta,
- Kościółek p.w. Matki Boskiej Bolesnej zbudowany w 1305 r., gruntownie przebudowany w stylu barokowym około 1720 roku.

VIII - Turystyka

Malownicze położenie w Górach Wałbrzyskich, niedalekie sąsiedztwo Gór Kamiennych i Sowich, zabytki, obiekty rekreacyjne - to wszystko stwarza niepowtarzalne warunki do uprawiania sportu, różnych form turystyki i rekreacji przez cały rok:

- dla amatorów kolarstwa szosowego i górskiego to wymarzone okolice do uprawiania sportu. Na drogach i ścieżkach Wałbrzycha rozgrywanych jest wiele krajowych i lokalnych wyścigów kolarskich. Na terenie miasta wytyczono i oznaczono kilka tras rowerowych, między innymi: wokół Książańskiego Parku Krajobrazowego, wokół góry Borowa, wokół góry Ptasia Kopa oraz trasę na górę Chełmiec. W 2004 roku w Wałbrzych odbyły się Mistrzostwa Europy w kolarstwie górskim,
- przez miasto biegnie wiele szlaków turystycznych prowadzących po okolicznych pasmach górskich, wiodących do punktów widokowych, miejsc pamięci, pomników przyrody,
- entuzjaści jazdy konnej mogą oddać się swojemu hobby korzystając z usług Stada Ogierów Książ. Właśnie tu odbywają się wyścigi, zawody w powożeniu i ujeżdżeniu oraz międzynarodowe aukcje koni,
- dla sympatyków lotniarstwa w pobliżu Wałbrzycha znajduje się ośrodek sportów paralotniarskich,

- zimą – górzysty teren, długo utrzymująca się pokrywa śnieżna oraz pobliska sieć wyciągów narciarskich i baza towarzysząca, stwarzają warunki do uprawiania „białego szaleństwa”. W okolicach Wałbrzycha rozgrywany jest corocznie międzynarodowy bieg narciarki pn. Bieg Gwarków.

Wałbrzyska baza noclegowa dysponuje kilkuset miejscami. Największą ilością miejsc posiadają: zajazd „Zamek Książ” przy ul. Piastów Śl. 1, Hotel QUBUS przy ul. Wysockiego 45, Hotel „Maria” przy ul. Wrocławskiej 134b i Dom Wycieczkowy „Harcówka” położony w Parku Sobieskiego.

Do dyspozycji turystów pozostają hale sportowe, kryte pływalnie i jedna otwarta z polem namiotowym, korty tenisowe i siłownie oraz sieć placówek gastronomicznych. Pobliskie uzdrowiska Szczawno-Zdrój i Jedlina-Zdrój oferują różnorodne zabiegi lecznicze oraz wody mineralne.